

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul III — Nr. 252

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÎRI ȘI ALTE ACTE

Marți, 17 decembrie 1991

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE		
76.	— Lege privind ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria privind stabilirea unui regim de CER DESCHIS	1—11
116.	— Decret pentru promulgarea Legii privind ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria privind stabilirea unui regim de CER DESCHIS	12

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

**privind ratificarea Acordului dintre Guvernul României
și Guvernul Republicii Ungaria privind stabilirea
unui regim de CER DESCHIS**

Parlamentul României adoptă prezenta lege :

Articol unic. — Se ratifică Acordul dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria privind stabilirea unui regim de CER DESCHIS, semnat la București, la 11 mai 1991.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 20 noiembrie 1991.

PREȘEDINTELE SENATULUI
academician **ALEXANDRU BÎRLĂDEANU**

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 10 decembrie 1991.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
MARȚIAN DAN

București, 14 decembrie 1991.
Nr. 76.

A C O R D

între Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria privind stabilirea unui regim de CER DESCHIS

Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria, denumite în continuare părți,

reamintind angajamentele lor asumate în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa de a promova o mai mare deschidere și transparență a activităților lor militare și de a întări securitatea prin măsuri de creștere a încrederii și securității,

urmărind să pună în aplicare în relațiile lor bilaterale, în plus față de prevederile Documentului de la Viena din 1990 al Negocierilor privind măsuri de creștere a încrederii și securității, alte măsuri de cooperare pentru întărirea încrederii și securității,

reafirmînd dorința lor de a contribui în continuare la încheierea cu succes a negocierilor Conferinței privind CERUL DESCHIS, așa cum s-a prevăzut în Carta de la Paris pentru o Nouă Europă,

convinse că un regim bilateral de CER DESCHIS aplicat cu succes constituie o experiență valoroasă pentru elaborarea unui tratat privind CERUL DESCHIS și că funcționarea simultană a celor două regimuri va conduce la încredere și securitate sporită,

luînd notă de faptul că un regim de CER DESCHIS și aplicarea sa cu succes ar încuraja deschiderea reciprocă a statelor părți, ar spori previzibilitatea activităților lor militare și ar întări încrederea între ele,

convinse că regimul de CER DESCHIS va fi aplicat pe o bază reciprocă și echitabilă care va proteja interesul fiecărui stat parte,

luînd notă de posibilitatea de a folosi rezultatele unor astfel de survoluri pentru a îmbunătăți deschiderea și transparența, a întări încrederea și securitatea și a îmbunătăți verificarea măsurilor actuale și viitoare de control al armamentelor, promovînd astfel respectarea acestora,

luînd notă de faptul că funcționarea unui regim de CER DESCHIS nu va aduce prejudicii statelor care nu sînt părți la acest acord,

considerînd că un regim eficient de CER DESCHIS va duce la consolidarea relațiilor îmbunătățite de bună vecinătate între statele părți,

au convenit cele ce urmează :

ARTICOLUL I

Definiții

Pentru scopurile acestui acord și anexelor sale :

1. Termenul *membru al echipajului de zbor* înseamnă o persoană din oricare din cele două state părți care a fost desemnată și acceptată potrivit articolului XIX al acestui acord și care îndeplinește atribuții legate de funcționarea sau întreținerea avionului de observare sau a senzorilor acestuia și care participă ca membru al echipajului de zbor al avionului de observare pe timpul zborului de observare, sau care este supraveghetor-inspector.

2. Termenul *membru al echipajului de observare* înseamnă o persoană a părții observatoare care a fost desemnată și acceptată în conformitate cu articolul XIX al acestui acord și care îndeplinește atribuții legate de funcționarea senzorilor avionului de observare al părții observate și care participă ca membru al echipajului de zbor al avionului de observare al părții observate pe timpul zborului de observare.

3. Termenul *supraveghetor în zbor* înseamnă o persoană desemnată de partea observată să fie la bordul avionului de observare pe timpul zborului de observare și care își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu anexa D.

4. Termenul *plan de zbor* înseamnă un plan de zbor al părții observatoare care întrunește cerințele articolului VI.

5. Termenul *spațiu aerian riscant* înseamnă zone ale părții observate în care există pericole invizibile sau

neobișnuite pentru siguranța avionului. Spațiul aerian riscant include zone interzise, zone cu restricții și zone periculoase, stabilite în interesul siguranței zborului, siguranței publice și protecției mediului înconjurător și publicate de partea observată în conformitate cu regulile O.A.C.I. în Publicația de Informații Aeronautice (A.I.P.).

6. Termenul *inspector* înseamnă o persoană desemnată de partea observată sau de partea observatoare pentru a efectua inspecții ale avionului de observare, echipamentului și senzorilor acestuia, în conformitate cu articolul IX și anexa C.

7. Termenul *echipă de inspecție* înseamnă un grup de inspectori desemnați de partea observată sau partea observatoare să efectueze inspecția avionului de observare, echipamentului și senzorilor acestuia, în conformitate cu articolul IX și anexa C.

8. Termenul *supraveghetor-inspector* înseamnă un reprezentant desemnat de partea observatoare sau partea observată, care a fost autorizat să supravegheze toate activitățile inspectorilor și ale echipei de inspecție pe timpul inspecțiilor și să îndeplinească îndatoriri specifice în conformitate cu articolul IX și anexa C.

9. Termenul *inspecție* înseamnă acea activitate descrisă și efectuată potrivit articolului IX și anexei C.

10. Termenul *perioadă de inspecție* înseamnă perioada de timp în care echipa de inspecție inspectează avionul de observare, echipamentul și senzorii acestuia, în conformitate cu articolul IX și anexa C.

11. Termenul *avion de observare* înseamnă un avion neînarmat, cu aripă fixă, apt să transporte doi supraveghetori de zbor ai părții observate, în plus față de membrii echipajului său de zbor. Un avion este

considerat neînarmat cînd nu transportă nici un fel de armament (muniții) de nici un tip sau echipamente destinate pentru întrebuințarea armamentului.

12. Termenul *zbor de observare* înseamnă un zbor și orice escale aferente pentru realimentare, efectuate în conformitate cu prevederile și restricțiile acestui acord, de către un avion de observare deasupra teritoriului părții observate.

13. Termenul *parte observată* înseamnă o parte deasupra teritoriului căreia este efectuat un zbor de observare.

14. Termenul *parte observatoare* înseamnă o parte care efectuează un zbor de observare.

15. Termenul *punct de intrare* înseamnă aerodromul (aerodromurile) de pe teritoriul fiecărei părți care este (sînt) desemnat(e) în anexa B pentru sosirea avionului de observare pe teritoriul părții observate.

16. Termenul *punct de ieșire* înseamnă aerodromul (aerodromurile) de pe teritoriul fiecărei părți care este (sînt) desemnat(e) în anexa B pentru plecarea avionului de observare de pe teritoriul părții observate.

17. Termenul *echipamente de observare permise* înseamnă echipamente de observare de la bordul avionului de observare descrise în anexa E.

18. Termenul *cotă* înseamnă numărul de zboruri de observare pe care fiecare parte se angajează să le accepte anual (cota pasivă) și numărul de zboruri de observare pe care fiecare parte va avea dreptul să le efectueze anual (cota activă), așa cum se prevede în anexa A.

19. Termenul *culoar de intrare* înseamnă punctul obligatoriu de raport specificat și publicat de partea observată în anexa B, prin care avionul de observare va intra în spațiul aerian al părții observate.

20. Termenul *culoar de ieșire* înseamnă un punct obligatoriu de raport specificat și publicat de partea observată în anexa B, prin care avionul de observare va părăsi spațiul aerian al părții observate.

21. Termenul *Rută a Serviciului de Dirijare a Traficului Aerian (A.T.S.)* înseamnă o rută specifică, stabilită pentru canalizarea fluxului de trafic conform prevederilor Serviciului de Dirijare a Traficului Aerian.

ARTICOLUL II

Drepturi și obligații fundamentale ale părților

1. Fiecare parte va avea dreptul să efectueze zboruri de observare în conformitate cu prevederile acestui acord.

2. Fiecare parte se angajează să permită zboruri de observare deasupra teritoriului său în conformitate cu prevederile acestui acord.

3. Fiecare parte poate efectua zboruri de observare cu propriul avion de observare sau cu avionul de observare al celeilalte părți.

4. Zonele cu spațiu aerian riscant sînt exceptate, în conformitate cu prevederile articolelor I și VIII și anexei G.

ARTICOLUL III

Cotele de zboruri de observare

1. În scopul îndeplinirii obiectivelor acestui acord, fiecare parte va avea dreptul să efectueze și își asumă obligația să accepte un număr convenit de zboruri de observare, în conformitate cu anexa A.

2. Numărul zborurilor de observare pe care o parte va putea să le efectueze va fi egal cu numărul de zboruri pe care aceasta va fi solicitată să le accepte.

ARTICOLUL IV

Avionul de observare

În timpul efectuării zborurilor în baza prezentului acord, avionul de observare se va conforma prevederilor acestui acord.

În afară de cazul în care contravine prevederilor prezentului acord, avionul de observare se va conforma, de asemenea, cu :

a) standardele publicate și practica recomandată a O.A.C.I. ;

b) procedurile și directivele naționale publicate ale părții observate privind controlul traficului pentru siguranța zborului ; și

c) instrucțiunile autorităților de control al traficului aerian și serviciilor de control terestru.

ARTICOLUL V

Proceduri înainte și după zborul de observare

1. La intrarea în vigoare a prezentului acord, fiecare parte va comunica celeilalte părți următoarele informații :

a) aerodromurile pentru cazuri de urgență situate între culoarele sale de intrare și punctele sale de intrare și între punctele sale de ieșire și culoarele sale de ieșire ;

b) procedurile instrumentale de aterizare și decolare pentru :

— punctele sale de intrare și de ieșire ;

— aerodromurile sale de rezervă din apropierea punctelor de intrare și de ieșire ;

— aerodromurile adecvate aflate de-a lungul rutei de zbor, care pot fi folosite în caz de urgență.

2. Fiecare parte va notifica prompt celeilalte părți orice actualizări și amendamente la astfel de informații.

3. O parte poate schimba locul punctelor sale de intrare și/sau de ieșire la 3 luni de la notificarea prealabilă a celeilalte părți.

4. Pentru a efectua un zbor de observare, partea observatoare va notifica părții observate ora estimată de sosire a avionului său de observare la punctul de intrare al părții observate. O asemenea notificare va fi făcută cu cel puțin 24 de ore înainte de ora estimată de sosire.

5. Notificarea către partea observată va cuprinde, de asemenea, tipul și modelul avionului care urmează să sosească, numărul de înregistrare și indicativul său, precum și numele și prenumele, tipul de pașaport, numărul și funcția fiecărui membru al echipajului de zbor.

6. În cazul în care partea observatoare intenționează să folosească avionul de observare al părții observate, aceasta va prezenta cererea sa cu 7 zile înainte de ora propusă de începere a zborului de observare.

7. La încheierea zborului de observare, avionul de observare va părăsi teritoriul părții observate de la punctul de ieșire. Zborul de plecare de la punctul de ieșire va începe nu mai târziu de 24 de ore de la încheierea zborului de observare, în afară de cazul când condițiile meteorologice sau navigabilitatea avionului de observare nu permit aceasta.

ARTICOLUL VI

Planurile de zbor și efectuarea zborurilor de observare

1. În termen de 6 ore de la sosirea avionului de observare sau a echipajului de observare la punctul de intrare, partea observatoare va prezenta părții observate un plan de zbor pentru zborul de observare propus. Partea observată va examina și aprobă sau va modifica și aprobă, cât mai curînd posibil, planul de zbor propus, în conformitate cu prevederile acestui acord.

2. Zborul de observare va fi efectuat în conformitate cu planul de zbor aprobat și cu aprobările și instrucțiunile controlorilor de trafic aerian ai părții observate.

3. Planul de zbor va avea conținutul conform anexei nr. 2 a Convenției asupra Aviației Civile Internaționale (Chicago, 1944) și va fi în forma specificată de Documentul O.A.C.I. 4444—RAC/501, Regulile aerului și serviciilor de trafic aerian, amendate sau revizuite.

4. Planul de zbor va cere și va asigura ca :

a) durata planificată a zborului de observare să nu depășească durata zborurilor de observare prevăzută în anexa A ;

b) zborul de observare să înceapă nu mai devreme de 16 ore și nu mai târziu de 48 ore de la prezentarea planului de zbor părții observate ;

c) avionul de observare să zboare pe o rută directă între coordonatele sau reperele de navigație desemnate în planul de zbor și să treacă pe la fiecare coordonată sau reper de navigație în ordinea secvențială prevăzută în planul de zbor ; și

d) avionul de observare să nu amîne, întîrzie sau temporizeze altfel plecarea de la orice punct de pe traiectul planului de zbor aprobat și nici să nu întrerupă fără motiv întemeiat fluxul normal al traficului aerian, cu excepția cazurilor când :

— este permisă potrivit planului de zbor aprobat ;

— este necesară pentru sosirea la sau plecarea de la aerodromurile desemnate în timp ce se execută procedurile publicate sau instrucțiunile primite de la controlul traficului aerian ;

— se primesc instrucțiuni de la controlul traficului aerian ;

— se impune din motive de siguranță a zborului ;

— traiectele de zbor pot fi intersectate, cu condiția ca nici un punct de intersecție să nu fie traversat mai mult decît o dată pe timpul zborului de observare.

5. Partea observată va asigura ca membrilor echipajului de zbor să li se dea informațiile cele mai recente ale părții observate despre condițiile meteorologice și siguranța zborurilor care privesc planul de zbor pentru fiecare zbor de observare, inclusiv avize către piloți, proceduri privind regulile internaționale de zbor și informații despre aerodromurile de rezervă și de urgență, dispuse de-a lungul rutei de zbor, prevăzute în planul de zbor aprobat.

6. Toate zborurile de observare vor fi efectuate în conformitate cu prevederile acestui acord și cu standardele și practicile recomandate de O.A.C.I., precum și cu luarea corespunzătoare în considerație a diferențelor existente în regulile și reglementările naționale, publicate în A.I.P. sau în conformitate cu cerințele naționale privind controlul traficului aerian și de zbor, asupra căruia echipajul zborului de observare va fi informat.

7. În cazul în care avionul de observare face o deviere de la planul de zbor, permisă de articolul XIII al acestui acord, timpul adițional de zbor rezultat din această deviere nu va fi calculat în durata specificată în anexa A.

ARTICOLUL VII

Senzori

1. Fiecare parte va putea folosi pe timpul zborurilor de observare orice senzor necesar pentru atingerea obiectivelor acestui acord, care este înscris în anexa E. Senzorii care nu sînt înscriși în anexa E sînt interziși și nu vor fi la bordul avionului de observare.

2. Părțile se angajează să folosească aceleași tipuri de senzori, de capacitate comparabilă și, în acest scop, să înlesnească accesul la asemenea senzori, pentru a fi folosiți de către cealaltă parte.

3. Avionul de observare va fi echipat cu aceiași senzori, cînd este folosit, la cerere, de cealaltă parte.

4. Datele culese de senzori în timpul zborurilor de observare vor rămîne încapsulate la bordul avionului de observare pînă la terminarea zborului de observare. Sînt interzise orice operațiuni de legare a datelor senzorilor.

5. Așa cum se prevede în paragraful 4 al articolului XVI al acestui tratat, o parte poate utiliza un tip sau un model de senzor neînscris în anexa E pentru sau în legătură cu un zbor de observare după :

a) primirea aprobării Comisiei Consultative Româno-Ungare CER DESCHIS (C.C.R.U.C.D.) ; și

b) punerea la dispoziție, spre examinare, înainte de zbor, celeilalte părți, a unui tip sau model reprezentativ al unui asemenea senzor, în conformitate cu prevederile anexei E.

6. Fiecare parte care folosește un avion de observare va asigura ca senzorii să funcționeze conform caracteristicilor și ca aceste caracteristici să corespundă cerințelor convenite.

ARTICOLUL VIII

Spațiul aerian riscant

1. Avionul de observare poate efectua zboruri de observare oriunde deasupra teritoriului părții observate în conformitate cu articolele II și VI.

2. Spațiul aerian riscant trebuie anunțat public. Asemenea anunțuri publice trebuie să specifice pericolele pentru avionul de observare și membrii echipajului de zbor. Fiecare parte va asigura că asemenea anunțuri publice privind spațiul aerian riscant sînt aduse prompt la cunoștința celeilalte părți cu ajutorul sursei desemnate de parte în anexa G.

3. Spațiul aerian riscant anunțat în anexa G trebuie luat în considerare de partea observatoare la pregătirea planului unui zbor de observare.

4. Fiecare parte poate introduce amendamente și adăugiri la anexa G, aducând aceasta la cunoștința celeilalte părți.

5. La nevoie, partea observată va informa membrii echipajului de zbor în timpul pregătirii pentru zborul de observare asupra noului spațiu aerian riscant, indicând cauzele restricțiilor introduse.

6. În cazul în care planul de zbor al părții observatoare solicită survolul spațiului aerian riscant al părții observate, partea observată va aproba planul de zbor dacă este în conformitate cu articolul VI, dar îl poate amenda astfel încât să specifice altitudinea minimă de siguranță deasupra spațiului aerian riscant. Această altitudine minimă de siguranță va face parte din planul de zbor. Dacă nu există altitudine minimă sigură corespunzătoare cerințelor de siguranță aeriană, partea observată va propune o rută de zbor alternativă cât mai aproape de spațiul aerian riscant pe care o permit cerințele de siguranță aeriană. Ca alternativă, partea observată poate propune ca timpul pentru sosirea avionului de observare deasupra spațiului aerian riscant să fie modificat astfel încât să corespundă cerințelor de siguranță a zborului. Asemenea alternativă privind ruta sau timpul zborului va fi încorporată în planul de zbor revizuit și aprobat de partea observată.

7. Partea observatoare poate alege fie să efectueze zborul de observare pe baza unui plan de zbor amendat, evitând spațiul aerian riscant respectiv, fie să anuleze zborul de observare. În această ultimă situație, avionul de observare sau echipajul de observare va părăsi teritoriul părții observate în conformitate cu articolul V și survolul nu va fi înregistrat în cota nici uneia dintre părți.

8. În cazul în care partea observatoare informează partea observată că refuzul accesului la orice porțiune din spațiul aerian riscant al părții observate nu a fost justificat pe bază de considerente de siguranță aeriană și dacă problema nu este soluționată pe canale diplomatice, partea observatoare poate ridica această problemă, spre examinare, în cadrul Comisiei Consultative Româno-Ungare CER DESCHIS, conform articolului XVI al acestui acord.

ARTICOLUL IX

Inspecția avionului și senzorilor

Cînd un zbor de observare se efectuează folosind un avion de observare al părții observatoare, la înmînarea planului de zbor, dacă nu se convine altfel între părțile observată și observatoare, echipa de inspecție a părții observate poate inspecta avionul de observare, însoțită de supraveghetorii-inspectorii ai părții observatoare, pentru a determina dacă există orice echipament interzis pe avionul de observare. O asemenea inspecție se va termina cu cel puțin 3 ore înainte de începerea planificată a zborului de observare prevăzută în planul de zbor. Toate aceste inspecții vor fi efectuate în conformitate cu anexa C.

ARTICOLUL X

Supraveghetori de zbor în avionul de observare

Partea observată va avea dreptul să aibă doi supraveghetori de zbor la bordul avionului de observare pe timpul fiecărui zbor de observare, în conformitate cu anexa D. Asemenea supraveghetori de zbor vor avea dreptul de acces în toate părțile avionului de observare pe timpul zborului de observare. Supraveghetorii de zbor vor avea drepturile și obligațiile menționate în anexa D. În exercitarea funcțiilor lor, supraveghetorii de zbor nu se vor amesteca în activitățile membrilor echipajului de zbor.

ARTICOLUL XI

Service și întreținere la avionul de observare

1. Partea observată, la cerere, va asigura :

a) combustibilul, service-ul și întreținerea, furnizate normal avioanelor comerciale, pentru avionul de observare, la punctul de intrare sau de ieșire și la orice alt punct de realimentare prestabilit, specificat în planul de zbor ; și

b) masă și facilități pentru odihnă membrilor echipajului de zbor al avionului de observare.

2. La cererea părții observatoare, pot fi convenite între părți și alte servicii pentru a garanta realizarea efectivă a zborului de observare. Dacă apare necesitatea unei cereri tehnice neprevăzute pentru avionul de observare, partea observată va acorda neîntîrziat sprijinul necesar. Cu privire la serviciile obținute se va întocmi un protocol între un supraveghetor-inspector al părții observatoare și un împuternicit oficial al părții observate, la punctul de intrare sau ieșire.

3. Partea observatoare va rambursa părții observate costurile obișnuite și rezonabile privind combustibilul, întreținerea, service-ul, masa și facilitățile pentru cazare. Valoarea rambursării va fi convenită între părți în fiecare caz în parte și va reprezenta o estimare echitabilă a costurilor unor asemenea servicii la momentul acordării lor, excluzînd impozitele, taxele, cheltuielile vamale sau alte cheltuieli similare.

4. Partea observatoare va rambursa părții observate costurile privind folosirea avionului de observare al părții observate. Partea observată va informa în prealabil partea observatoare asupra costului estimativ al orei de zbor cu avionul de observare.

5. Asemenea cheltuieli nu vor fi mai mari decît acelea pe care partea observată le-ar percepe ea însăși pentru același serviciu.

ARTICOLUL XII

Interzicerea, corectarea sau scurtarea zborurilor de observare

1. Partea observată, notificînd aceasta părții observatoare, poate să interzică, înainte de începerea sa, ori să corecteze sau să scurteze, în mod nedăunător, după începerea sa, orice zbor de observare care :

a) nu este permis de termenii anexei A ;

b) nu are planul de zbor completat în conformitate cu acest acord ;

c) sosește la punctul de intrare în mai puțin de 24 ore de la notificarea cerută de articolul V al acestui acord ;

d) nu ajunge la punctul de intrare în 6 ore de la timpul estimat de sosire, menționat în notificarea amintită ;

e) deviază de la planul de zbor, cu excepția cazurilor permise de articolul XIII al acestui acord ;

f) este efectuat de un avion, altul decât un avion de observare ; sau

g) în alt fel, nu corespunde termenilor, condițiilor, prevederilor și restricțiilor acestui acord.

2. Partea observată poate corecta sau scurta în spațiul său aerian un zbor la punctul de intrare sau de la un punct de ieșire, care deviază de la ruta directă cerută de articolul VI.

3. Când partea observată interzice, corectează sau scurtează un zbor de observare în conformitate cu acest articol, ea trebuie să transmită părții observatoare, în scris, pe canalele diplomatice obișnuite, o explicație pentru acțiunea sa.

4. Un zbor de observare care a fost interzis nu va fi înregistrat în cota-părții observate. Un zbor de observare propus care a fost corectat sau scurtat nu va fi înregistrat în cota-părții observate.

5. Problemele care apar potrivit acestui articol pot fi prezentate Comisiei Consultative Româno-Ungare CER DESCHIS spre rezolvare, așa cum se prevede în articolul XVI al acestui acord.

ARTICOLUL XIII

Devieri și cazuri de urgență

1. În pofida oricăror altor prevederi ale acestui acord, devierile unui avion de observare de la planul de zbor sau de la rutele către și de la punctele de intrare și ieșire, care sînt necesare (a) din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, (b) instrucțiunilor controlului de trafic aerian pentru siguranța zborului sau (c) din cauza dificultăților tehnice ale avionului sau altor evenimente dincolo de controlul părții observatoare, nu vor fi considerate o încălcare a acestui acord și nu vor constitui temeiuri pentru corectarea, scurtarea sau interzicerea de către partea observată a unui zbor de observare, a unui zbor care sosește la punctul de intrare sau a unui zbor care părăsește punctul de ieșire.

2. Partea observată va acorda oricărui avion de observare care declară o situație de urgență întreaga gamă a facilităților de pericol și deviere pentru a asigura ajungerea cît mai rapidă la cel mai apropiat aerodrom adecvat. O investigație complexă a declarației va fi efectuată în conformitate cu regulile părții observate, cu participarea părții observatoare, într-un loc la alegerea părții observate.

3. În cazul unui accident, care implică avionul de observare pe teritoriul părții observate, partea observată va conduce operațiunile de căutare și salvare, în conformitate cu propriile reglementări și proceduri pentru asemenea operații. O investigație completă a accidentului de către partea observată va fi efectuată în conformitate cu reglementările părții observate, cu participarea părții observatoare, într-un loc la alegerea

părții observate. La încheierea investigației, toate sfărîmăturile și resturile avionului de observare, echipamentului și senzorilor, dacă au fost găsite și recuperate, vor fi returnate părții observatoare, dacă cere aceasta.

ARTICOLUL XIV

Neamestec

1. Nici o parte nu va folosi nici un aparat sau echipament care să stînjenească funcționarea avionului de observare și a senzorilor sau efectuarea în siguranță a zborului de observare.

ARTICOLUL XV

Folosirea informației

1. Informația culesă prin zborurile de observare va fi folosită în exclusivitate pentru atingerea scopurilor acestui acord.

2. Atît partea observatoare cît și partea observată va primi cîte un set complet de date obținute ca rezultat al prelucrării materialelor de observare.

3. Materialele de observare obținute ca rezultat al zborului de observare vor fi prelucrate în conformitate cu prevederile anexei H.

4. Informația obținută de o parte ca rezultat al zborurilor de observare nu trebuie să fie folosită în detrimentul securității sau al altor interese ale celeilalte părți și nu trebuie să fie transferată nici unui stat terț

ARTICOLUL XVI

Comisia Consultativă Româno-Ungară CER DESCHIS

1. Pentru a promova obiectivele și aplicarea prevederilor acestui acord, părțile stabilesc Comisia Consultativă Româno-Ungară CER DESCHIS, denumită în continuare *comisia*.

2. Comisia va lua hotărîri și va întreprinde acțiuni pe baza acordului părților.

3. Fiecare parte poate ridica în fața comisiei orice problemă privind respectarea obligațiilor din acest acord.

4. Părțile se vor întîlni în cadrul comisiei pentru :

a) a conveni asemenea măsuri tehnice și administrative conforme cu prezentul acord, care pot fi necesare pentru a asigura viabilitatea și eficiența acestui acord ;

b) a examina problemele referitoare la respectarea obligațiilor asumate prin acest acord ;

c) a conveni actualizări ale anexelor, care prevăd aceasta ; și

d) a examina problemele ridicate de o parte, conform acestui acord.

5. Prevederile generale privind funcționarea comisiei sînt menționate în anexa F.

ARTICOLUL XVII

Notificări

1. Cu excepția situației în care se prevede altfel, părțile vor transmite notificările cerute de acest acord pe canale diplomatice.

ARTICOLUL XVIII

Răspunderea

1. O parte va fi, în conformitate cu dreptul internațional și practica internațională, răspunzătoare să plătească compensații pentru daunele cauzate celeilalte părți ori persoanelor fizice sau juridice ori proprietății lor, în cursul aplicării acestui acord.

ARTICOLUL XIX

Membrii echipajului de zbor și membrii echipei de inspecție

1. Membrii echipajului de zbor și membrii echipei de inspecție vor fi desemnați de fiecare parte în modul următor :

a) În termen de 30 de zile de la semnarea acestui acord, fiecare parte va transmite celeilalte părți, spre examinare, o listă a membrilor echipajelor de zbor și membrilor echipelor de inspecție propuși, care vor efectua zboruri de observare pentru acea parte. Această listă nu va cuprinde mai mult de 30 persoane și va conține numele și prenumele, data nașterii, gradul, funcția și tipul pașaportului pentru fiecare persoană de pe listă. Fiecare parte va avea dreptul să amendeze lista sa de membri ai echipajelor de zbor și membri ai echipelor de inspecție. Fiecare parte va trebui să transmită celeilalte părți lista sa amendată a membrilor echipajelor de zbor și membrilor echipelor de inspecție ;

b) Dacă orice persoane de pe lista originală sau lista amendată sînt inacceptabile pentru cealaltă parte aceasta va notifica, în termen de 14 zile, părții care a transmis lista că asemenea persoane nu vor fi acceptate ca membri ai echipajului de zbor și membri ai echipelor de inspecție. Persoanele nedeclarate inacceptabile în termen de 14 zile sînt considerate acceptate ca membri ai echipajelor de zbor și membri ai echipelor de inspecție. În cazul în care o parte consideră ulterior că un membru al echipajului de zbor sau un membru al echipei de inspecție este inacceptabil, acea parte va notifica aceasta celeilalte părți, care a desemnat membrul echipajului de zbor sau membrul echipei de inspecție și care, în termen de maximum 2 zile lucrătoare, va elimina persoana respectivă de pe lista sa de membri ai echipajelor de zbor și membri ai formațiunilor de inspecție.

2. Pentru a-și exercita funcțiile efectiv, în scopul aplicării acordului, membrilor echipajelor de zbor și membrilor echipelor de inspecție li se vor acorda inviolabilitatea și imunitățile menționate în articolele 29

și 30 paragraful 2 cu privire la documente și corespondență și articolul 31 din Convenția asupra relațiilor diplomatice de la Viena, din 18 aprilie 1961. Asemenea inviolabilitate și imunități vor fi acordate pe întreaga perioadă de la sosirea membrilor echipajului de zbor și membrilor echipei de inspecție pe teritoriul părții observate și pînă la plecarea lor de pe acest teritoriu și ulterior cu privire la actele întreprinse anterior, în exercitarea funcțiilor lor oficiale ca membri ai echipajelor de zbor sau membri ai echipelor de inspecție.

Imunitatea de jurisdicție poate fi ridicată de către partea observatoare în acele cazuri cînd este de părere că imunitatea ar împiedica cursul justiției și că poate fi ridicată fără a aduce prejudicii acordului. O asemenea renunțare trebuie întotdeauna să fie expresă. Fără a aduce prejudicii inviolabilității și imunităților lor sau drepturilor părții observatoare, potrivit acestui acord, este datoria membrilor echipajului de zbor și a membrilor echipei de inspecție să respecte legislația și reglementările părții observate.

3. Membrii echipajului de zbor și membrii echipei de inspecție ai unei părți li se va permite să aducă pe teritoriul părții observate, fără plata nici unei taxe vamale sau altor taxe aferente, articole de uz personal, cu excepția articolelor al căror import sau export este interzis de lege sau controlat prin reglementări de carantină.

4. În cazul că fie partea observatoare, fie partea observată, consideră că a existat o încălcare sau un abuz privind inviolabilitatea sau imunitățile acordate în baza acestui articol, acea parte poate înainta comisiei un raport în care să precizeze natura problemei, spre examinare.

ARTICOLUL XX

Ratificare, intrare în vigoare

1. Prezentul acord face obiectul ratificării, în conformitate cu procedurile constituționale ale fiecărei părți.

2. Acest acord va intra în vigoare la schimbarea instrumentelor de ratificare.

ARTICOLUL XXI

Amendamente, măsuri de aplicare, examinare periodică

1. Fiecare parte poate propune amendamente la acest acord. Amendamentele convenite vor intra în vigoare în conformitate cu procedurile menționate în articolul XX care reglementează intrarea în vigoare a acestui acord.

2. Orice hotărîre luată de comisie potrivit subparagrafelor a) sau c) ale paragrafului 4 al articolului XVI nu va fi considerată amendament la acest acord.

3. În termen de 60 de zile de la semnarea unui tratat multilateral CER DESCHIS, se va ține o sesiune a comisiei pentru a examina aspecte legate de aplicarea în continuare a acestui acord.

ARTICOLUL XXII

Durată, denunțare

1. Acest acord va avea o durată nelimitată.
2. Fiecare parte poate să denunțe acest acord dacă hotărăște că evenimente extraordinare legate de problematica acestui acord au pus în pericol interesele sale supreme. O parte care intenționează să denunțe acordul va notifica hotărârea ei celeilalte părți cu cel puțin 6 luni înainte de denunțarea sa.
3. În cazul în care o parte notifică hotărârea sa de a denunța acest acord în conformitate cu paragraful 2 al acestui articol, o ședință a comisiei va fi convocată de către părți, în termen de 30 de zile de la primirea unei asemenea notificări, pentru a examina aspectele practice referitoare la denunțarea acordului.

Pentru
Guvernul României
Dr. Teodor Meleșcanu

ARTICOLUL XXIII

Înregistrare

Acest acord va fi înregistrat conform articolului 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL XXIV

Acest acord conține 24 articole și anexele A—H, toate formind parte integrantă a acestui acord.

Încheiat la București, la 11 mai 1991, în două exemplare, fiecare în limbile română și ungară, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru
Guvernul Republicii Ungaria
Dr. Ferenc Somogyi

ANEXA A (COTA DE ZBORURI)

	România :	Ungaria :
Numărul zborurilor de observare pe an :	4	4
Durata maximă a zborurilor de observare :	3 ore	3 ore
Distanța maximă a zborului de observare :	1.200 km	1.200 km

Această anexă poate fi examinată și actualizată de comisie. Această actualizare nu va fi considerată un amendament la acord.

ANEXA B

	România :	Ungaria :
Puncte de intrare și ieșire :	București— Otopeni Timișoara	Budapesta— Ferihegy Szolnok
Culoare de intrare și plecare :	— Toate culoarele de intrare și plecare existente de-a lungul graniței româno-ungare, publicate în A.I.P.	
Rutele aeriene spre și de la punctele de intrare și ieșire :	— Căile aeriene internaționale	
Limbile folosite pe timpul înformărilor :	— română, ungară și engleză.	

Această anexă poate fi examinată și actualizată de comisie.

Această actualizare nu va fi considerată un amendament la acord.

ANEXA C (INSPECȚII)

Următoarele proceduri vor reglementa inspecția avionului de observare efectuată de către echipa de inspecție, pentru a constata dacă la bordul avionului de observare se află vreun echipament interzis, conform articolului IX al acordului.

1. După sosirea avionului de observare la punctul de intrare, echipa de inspecție va face, la cererea supraveghetorilor-inspectorilor, o informare asupra modului în care echipa de inspecție intenționează să inspecteze avionul de observare, inclusiv, dar nu limitat la ace-

tea, în legătură cu orice măsuri de siguranță referitoare la activitățile echipei de inspecție și va întreprinde următoarele măsuri :

a) predă supraveghetorilor-inspectorilor o listă a membrilor echipei de inspecție, care nu vor depăși 10 persoane, în afară de cazul când se convine altfel de către partea observatoare și partea observată, și o declarație privind funcția generală, pe timpul inspecției, a fiecărui membru al echipei de inspecție ; și

b) predă supraveghetorilor-inspectorilor o listă a fiecărui articol al echipamentului de inspecție care

urmeaza a fi folosit de echipa de inspecție pentru efectuarea inspecției, care vor fi limitate la următoarele articole :

- (i) blitzuri ;
- (ii) camere video și aparate foto ;
- (iii) agende, aparate de înregistrare, rigle, stilouri și creioane ;
- (iv) aparate portabile de înregistrare audio, a căror folosire va fi limitată la înregistrarea activităților de inspecție ;
- (v) senzori în infraroșu de tip pasiv ;
- (vi) echipament cu ultrasunete ;
- (vii) aparate de măsurare a lentilelor ;
- (viii) aparate de măsurare a diametrelor interioare ;
- (ix) alte echipamente specializate de măsurare, aprobate de supraveghetorii-inspectorii și adecvate pentru inspecția tipului respectiv de avion de observare, echipamentului și senzoriilor inspecțai ; și
- (x) alt echipament, așa cum a fost aprobat în scris de supraveghetorii-inspectorii pentru acea inspecție ; și

c) efectuează, cu participarea supraveghetorilor-inspectorii, un inventar al fiecărui echipament de inspecție înscris pe lista predată de echipa de inspecție, conform subparagrafului 1 b) al acestei anexe și examinează cu supraveghetorii-inspectorii procedurile de calcul pe care supraveghetorii-inspectorii le vor urma conform paragrafului 9 al acestei anexe pentru a confirma că fiecare articol al echipamentului de inspecție adus la bordul avionului de observare de către echipa de inspecție a fost scos din avionul de observare la încheierea inspecției.

2. La predarea planului de zbor, dacă nu se convine altfel între partea observată și partea observatoare, echipa de inspecție a părții observate poate inspecta avionul de observare, însoțită de supraveghetorii-inspectorii ai părții observatoare, pentru a constata dacă există vreun echipament interzis în avionul de observare. Toate asemenea inspecții vor fi efectuate în conformitate cu articolul IX și anexa C.

3. Echipa de inspecție va fi însoțită, pe parcursul întregii inspecții a avionului de observare, de către supraveghetorii-inspectorii pentru a confirma că inspecția este efectuată în conformitate cu prevederile acestei anexe. Echipa de inspecție va înlesni îndeplinirea acestei îndatoriri de către supraveghetorii-inspectorii. Supraveghetorii-inspectorii vor înlesni inspecția avionului de observare, echipamentului său și senzoriilor acestuia, de către echipa de inspecție.

4. În efectuarea inspecției sale, echipa de inspecție va avea acces deplin la întregul exterior și interior al avionului de observare și la echipamentul acestuia. Un asemenea acces se va asigura, dar nu limita, la următoarele :

- a) cabina de pilotaj ;
- b) compartimentul de operare a echipamentului de observare ;
- c) secțiunea compartimentului din coada avionului ;
- d) secțiunea ermetică a fuzelajului anterior ;
- e) aripi ;
- f) motoare ;
- g) fuzelaj ; și
- h) compartimentele cargo și bagaje.

5. În cursul efectuării inspecției sale, echipa de inspecție va avea acces deplin la senzori. Întregul acces la senzori și echipamentul electronic asociat acestor senzori din exteriorul sau interiorul avionului de ob-

servare se va face prin panourile de acces, unde asemenea panouri de acces sînt destinate a fi deschise, îndepărtate sau înlocuite.

6. În pofida prevederilor paragrafelor 4 și 5 ale acestei anexe, inspecția se va executa în așa fel încît să nu :

- a) degradeze sau dăuneze sau să împiedice funcționarea ulterioară a avionului de observare, a senzoriilor săi ori a echipamentelor acestuia ;

- b) altereze structura electrică sau mecanică a avionului de observare, senzoriilor sau echipamentului acestuia ; sau

- c) afecteze siguranța de navigabilitate a avionului de observare.

Echipa de inspecție nu poate deschide compartimente de la bordul avionului de observare, ori scoate senzori, echipamente sau panouri de la avion, sau îndepărta bariere fizice pentru a avea acces la avionul de observare, echipamentul sau senzoriile acestuia, cu condiția, totuși, ca supraveghetorii-inspectorii să efectueze, la cerere, toate aceste deschideri sau îndepărtări, în măsura în care compartimentele, panourile și barierele respective sînt destinate a fi deschise, îndepărtate și reamplasate. Supraveghetorii-inspectorii se vor echipa ei înșiși cu uneltele necesare pentru a îndeplini cu promptitudine toate aceste cereri. Supraveghetorii-inspectorii li se va asigura suficient timp în cursul inspecției pentru a reamplasa și asigura toate componentele, panourile și barierele care au fost deschise sau îndepărtate, astfel încît la sfîrșitul inspecției toate aceste componente, panouri și bariere să fie reamplasate și asigurate.

7. Echipamentul care nu figurează pe lista echipamentului de inspecție, predată de echipa de inspecție potrivit subparagrafului 1 b) al acestei anexe, nu va putea fi luat la bordul avionului de observare de către echipa de inspecție ; de asemenea, echipa de inspecție nu poate aduce la bordul avionului de observare nici un fel de arme.

8. Echipa de inspecție poate face adnotări, fotografii, înregistrări video și audio, scheme și înregistrări similare ale avionului de observare și senzoriilor, pe timpul inspecției, nici una dintre acestea nefiind supuse revizuirii sau examinării părții observatoare.

9. La terminarea inspecției, care nu se va încheia mai tîrziu de 3 ore înainte de începutul planificat al zborului de observare și care nu va avea o durată mai mare de 8 ore zi-lumină, în afară de cazul cînd se convine altfel de către părți, echipa de inspecție :

- a) se va retrage de la avionul de observare și zona imediată a acestuia într-un loc nu mai aproape de 25 metri de orice parte a avionului de observare ; și

- b) va demonstra supraveghetorilor-inspectorii că tot echipamentul de inspecție de pe lista predată potrivit subparagrafului 1 b) al acestei anexe a fost înlăturat din avionul de observare.

Supraveghetorii-inspectorii pot folosi propriile proceduri de calcul pentru a confirma respectarea subparagrafului b) al acestui paragraf. Dacă supraveghetorii-inspectorii nu sînt în măsură să confirme conformitatea cu subparagraful b) al acestui paragraf, partea observată poate interzice zborul de observare și nici un zbor de observare nu va fi înregistrat în cotă niciunea dintre părți.

10. Echipa de inspecție va informa imediat supraveghetorii-inspectorii asupra oricărui echipament suspectat a fi echipament interzis, descoperit de către echipa de inspecție la bordul avionului de observare. Dacă partea observatoare nu este în măsură să demonstreze că articolele respective nu sînt echipamente interzise,

partea observată poate interzice zborul de observare, conform subparagrafului 1 g) al articolului XII al acordului, și avionul de observare va părăsi teritoriul părții observate.

11. Informația și informările furnizate de o parte potrivit acestei anexe și/sau paragrafului 2 al articolului VIII al acordului vor fi comunicate în limba desemnată pentru acea parte în anexa B, în afară de cazul în care partea care primește informația sau informarea este de acord altfel.

12. Partea observată va asigura, la cerere, o cameră corespunzătoare pentru informările prevăzute de această anexă și pentru a fi folosită de către supraveghetori-inspectorii la pregătirea informării în legătură cu inspecțiile. Partea observată va acorda, de asemenea, asistență cu personal de secretariat pentru supraveghetori-inspectorii pentru îndeplinirea responsabilităților acestora conform acestei anexe.

13. Partea observată nu va dezvălui statelor care nu sînt părți la acest acord informații privind avionul de observare, echipamentul și senzorii acestuia, obținute conform articolului IX sau acestei anexe, fără permisiunea expresă a părții observatoare.

14. La intrarea în vigoare a acestui acord, fiecare parte va notifica celelalte părți fiecare tip și model de avion de observare și senzor pe care aceasta intenționează să le folosească, inițial, pentru zboruri de observare. De fiecare dată cînd o parte intenționează să folosească pentru zborurile de observare un nou model de avion și/sau de senzor din tipurile convenite, aceasta va notifica celelalte părți modelul acestui avion și/sau senzor.

La cerere, vor fi furnizate descrieri funcționale și scheme generice cu privire la avion, echipamentul și senzorii acestuia, inclusiv privind toate componentele senzorilor.

15. În termen de 30 de zile de la notificarea fiecărui tip și model de avion de observare și/sau de senzor, potrivit paragrafului 14, fiecare parte va notifica celelalte părți o perioadă de 7 zile în care un tip și un model reprezentativ din fiecare avion de observare și/sau senzor vor fi disponibile pentru examinare. Partea al cărei avion de observare și/sau senzor se examinează va asigura facilitățile corespunzătoare în care să se efectueze examinarea.

16. Examinările nu vor depăși 48 de ore, fără consimțămîntul părții al cărei avion de observare și/sau senzori se examinează.

17. Reprezentanții părții care efectuează examinarea :

a) vor fi notificați părții al cărei avion de observare și senzori se examinează, înaintea examinării ;

b) vor fi cetățeni ai părții respective ;

c) vor beneficia de inviolabilitate și imunități de care se bucură agenții diplomatici conform articolelor 29 și 31 din Convenția de la Viena privind relațiile diplomatice, pentru întreaga perioadă a prezenței acestora pe teritoriul părții al cărei avion de observare și sau senzori se examinează, și după aceea în ceea ce privește actele întreprinse în prealabil în exercitarea funcțiilor lor oficiale ;

d) vor avea același tratament ca acela acordat membrilor echipajului de zbor și membrilor echipelor de inspecție în virtutea paragrafului 2 al articolului XIX privind ridicarea imunității și paragrafelor 3 și 4 ale articolului XIX din acest acord ;

e) vor fi supuși prevederilor paragrafelor 1, 3—8 și 12 din această anexă, în măsura în care aceste paragrafe sînt aplicabile membrilor echipei de inspecție ;

f) vor fi însoțiți pe timpul examinării de reprezentanți ai părții al cărei avion de observare și senzori se examinează ; și

g) vor fi solicitați să identifice echipamentul de inspecție specific și, dacă partea al cărei avion de observare și senzori se examinează, cere aceasta, va demonstra că asemenea echipament nu va degrada, distruge, altera sau împiedica funcționarea normală a avionului de observare și a senzorilor săi.

18. Partea al cărei avion de observare și senzori se examinează va întreprinde, înainte de începerea unei asemenea examinări, măsurile următoare :

a) va informa partea care efectuează examinarea asupra tuturor măsurilor de siguranță necesare pentru examinarea avionului de observare ;

b) va informa partea care efectuează examinarea asupra procedurilor pe care intenționează să le folosească pentru a permite o examinare completă ;

c) va informa partea care efectuează examinarea asupra configurației avionului de observare și asupra localizării senzorilor și a echipamentelor asociate pe avionul de observare ; și

d) va face toate eforturile pentru a răspunde părții care efectuează examinarea la întrebările legate de examinare.

19. Potrivit paragrafului 17 e) al acestei anexe, partea care efectuează examinarea nu poate să deschidă compartimente de la bordul avionului de observare, să îndepărteze panouri de la avion, senzori sau echipamente, sau să îndepărteze barierele de acces la avionul de observare, echipamentul sau senzorii acestuia, cu condiția, totuși, ca partea al cărei avion de observare și senzori sînt examinați, să efectueze, la cerere, toate deschiderile și îndepărtările, în măsura în care compartimentele, panourile și barierele respective sînt destinate a fi deschise, îndepărtate și reamplasate.

Această anexă poate fi examinată și actualizată de comisie. Această actualizare nu va fi considerată un amendament la acord.

ANEXA D (SUPRAVEGHETORI DE ZBOR)

I. Obligațiile părților

Fiecare parte va înlesni misiunea supraveghetorilor de zbor.

II. Atribuțiile supraveghetorilor de zbor

Atribuțiile supraveghetorilor de zbor de la bordul avionului de observare pe timpul zborului de observare sînt :

A. să reprezinte partea observată ;

B. să urmărească respectarea de către partea observatoare a prevederilor acordului ;

C. să asigure respectarea planului de zbor ;

D. să urmărească funcționarea senzorilor și a altor echipamente ale avionului de observare ;

E. să informeze asupra regulilor naționale ale părții observate (de exemplu, reguli privind siguranța zborurilor) la solicitarea părții observatoare ;

F. să înlesnească, în caz de urgență, comunicațiile conform celor cerute de pilotul șef al avionului de observare.

III. Reguli generale de conduită, ca supraveghetori de zbor

A. Doi supraveghetori de zbor vor avea dreptul să se urce la bordul avionului de observare la punctul de intrare și să rămână la bord pe timpul zborului de observare, inclusiv în cazul oricărei opriri pentru reamplasare sau de urgență.

B. Supraveghetorii de zbor vor avea dreptul să aducă la bordul avionului de observare hărți, hărți de navigație, publicații, manuale privind funcționarea echipamentelor și alte echipamente, cum sînt cele pentru înregistrarea audio pe bandă.

C. În afara motivelor privind siguranța zborului, supraveghetorii de zbor vor avea dreptul să se deplaseze nestingheriți în avionul de observare, inclusiv în cabina de pilotaj. În exercitarea drepturilor lor, supraveghetorii de zbor nu se vor amesteca în activitățile membrilor echipajului de zbor.

D. Supraveghetorii de zbor vor avea dreptul să urmărească folosirea senzorilor de către partea observatoare, precum și toate activitățile din cabina de pilotaj pe timpul zborului de observare. Aceasta include dreptul de a asculta la comunicațiile avionului de observare (interioare și exterioare) și de a urmări instrumentele de zbor și navigație ale avionului de observare.

E. Supraveghetorii de zbor sînt reprezentanți ai părții observate pe timpul efectuării zborului de observare. Supraveghetorii de zbor pot să ofere consultații, să comunice cu controlorii de trafic aerian în mod corespunzător și pot ajuta la stabilirea și interpretarea comunicațiilor, de la controlorii de trafic aerian la membrii echipajului, în ceea ce privește efectuarea zborului de observare. În acest scop, supraveghetorii de zbor li se va acorda acces la echipamentul radio al avionului de observare.

F. Supraveghetorii de zbor sînt responsabili pentru cunoașterea poziției avionului de observare și localizarea spațiului aerian riscant aflat de-a lungul sau în apropierea traiectului zborului de observare. Dacă un supraveghetor de zbor sau personalul controlului de trafic aerian al părții observate consideră că avionul de observare deviază de la planul de zbor, acesta va atenționa membrii echipajului de zbor.

G. Dacă supraveghetorii de zbor constată că nu li s-a permis să-și exercite drepturile conform acordului, partea observată va înainta comisiei, spre examinare, un raport în care precizează natura problemei.

ANEXA E (SENZORI)

I. — 1. Pachetul de senzori pentru scopurile CERULUI DESCHIS poate cuprinde oricare din următoarele tipuri de senzori, în orice număr și combinație :

- a) aparate fotoaeriene ;
- b) camere video.

2. Comisia va examina anual actualizarea paragrafului 1 al acestei anexe. Această actualizare nu va fi considerată un amendament la acord.

II. — 1. Culegerea de informații radio de la avionul de observare este interzisă. Orice aparat care poate culege, prelucra, retransmite și/sau înregistra semnale electronice privind comunicațiile, instrumentația telemetrică, precum și semnale electronice nelegate de comunicații este interzis, cu excepția : (1) aceluși echipament necesar pentru operațiuni de zbor și navigație și (2) acelor aparate care sînt componente ale altor senzori (de exemplu, echipament de înregistrare pentru senzorii de bord neinterziși). Asemenea echipamente și aparate exceptate nu vor fi folosite pentru a îndeplini nici o funcție interzisă.

2. Echipamentele pentru legătura de date (codificată/necodificată), cum sînt acelea care ar putea fi folosite pentru a transmite date culese de senzor de la avionul de observare la o stație terestră, un alt avion sau satelit sînt interzise.

ANEXA F (COMISIA)

1. Comisia va întreprinde acele acțiuni prevăzute în articolul XVI al acordului.

2. Fiecare parte va desemna un reprezentant în comisie, asistat de experții pe care îi consideră necesari.

3. Comisia va ține o sesiune ordinară pe an calendaristic, dacă nu hotărăște altfel. La cererea unei părți pot fi convenite sesiuni speciale. O asemenea parte va informa cealaltă parte înainte asupra problemelor care urmează a fi supuse spre examinare.

4. Ședința inițială a comisiei va fi ținută în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a acestui acord. După aceea, sesiunile comisiei vor avea loc în capitalele părților și vor alterna între cele două capitale. Partea în a cărei capitală are loc sesiunea va asigura sprijinul administrativ pentru sesiune. Sesiunile pot fi, de asemenea, ținute în alte locuri asupra cărora părțile pot conveni.

5. La sesiunea inițială, comisia va stabili regulile sale de procedură.

6. Lucrările comisiei vor fi confidențiale. Comisia poate conveni să facă publice hotărârile sale.

7. Fiecare parte va suporta cheltuielile care decurg din participarea sa la comisie. Cheltuielile efectuate de comisie ca organism vor fi suportate de către părți în mod egal.

ANEXA G (SPAȚIU AERIAN RISCANT)

Spațiul aerian riscant al părților este acela publicat în Publicația de Informare Aeronautică (A.I.P.).

ANEXA H (PRELUCRAREA MATERIALELOR REZULTATE ÎN URMA ZBORULUI DE OBSERVARE)**1. Obligațiile părților**

a) Fiecare parte va înlesni în orice mod posibil prelucrarea la timp și de înaltă calitate a materialelor de observare și distribuirea lor părții observatoare.

b) Partea care efectuează prelucrarea va fi responsabilă pentru calitatea prelucrării materialelor rezultate în urma zborului de observare.

2. Prevederi generale

a) Prelucrarea inițială (developarea) materialelor rezultate în urma zborului de observare se va efectua în amenajări terestre stabilite, care urmează a fi notificate de părți la intrarea în vigoare a acestui acord, de către un grup mixt de specialiști ai părții observate și părții observatoare și cu ajutorul echipamentului convenit.

b) Ori de câte ori este posibil să se instaleze senzori dubli pe avionul de observare, partea observatoare va lua un set din materialele rezultate în urma zborului de observare, iar celălalt set de materiale de observare va rămîne părții observate. Dacă nu pot fi instalați senzori dubli pe avionul de observare, materialul rezultat în urma zborului de observare va rămîne la partea observată, iar copia acestuia va fi luată de către partea observatoare.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

**pentru promulgarea Legii privind ratificarea Acordului
dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria
privind stabilirea unui regim de CER DESCHIS**

În temeiul articolului 77 alineatul 1 din Constituția României, promulgăm Legea privind ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungaria privind stabilirea unui regim de CER DESCHIS și dispunem publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

ION ILIESCU

București, 13 decembrie 1991.

Nr. 116.

EDITOR : PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia autonomă „Monitorul Oficial”, București, str. 13 Septembrie — Casa Republicii, sector 5,
cont 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenți economici, București,
str. Blanduziei nr. 1, sector 2, telefon 11.77.02.
Tiparul : Tipografia „Monitorul Oficial”, București, str. Jiului nr. 163, sector 1, telefon 68.55.58.